

QYTETARËT PËR NDRYSHIM

JANAR - MARS 2025 // CIVICAMOBILITAS.MK

BULETIN NR.20



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC



QYTETARËT QË MARRIN INICIATIVËN NË KOMUNITETET E TYRE, NDËRTOJNË SHPRESËN NGA POSHTË

Në këtë numër kushtuar pjesëmarrjes qytetare, sjellim tregimet e atyre që nuk pajtohen me status quo. Nga Manastiri deri në Shkup, përmes konferencave, trajnimeve, marshimeve dhe analizave lokale, sektori civil udhëheq betejën e vet dhe të atyre që i përfaqëson për një shoqëri më gjithëpërfshirëse, të përgjegjshme dhe të qëndrueshme. Konferenca studentore „Liria digjitale dhe barazia gjinore“ hapi temën e dhunës digjitale me bazë gjinore, dhe të rinjtë u inkurajuan të thyejnë zinxhirët e ngacmimit dhe abuzimit online. Paralelisht, në kuadër të programit „Mentore të së ardhmes“, vajzat forcojnë inteligjencën e tyre emocionale dhe kapacitetet e lidershit, duke ndërtuar rrjete mbështetëse dhe bashkëpunimi.

Është njoftuar edhe Kampionati Evropian i Debatit për nxënësit e shkollave të mesme, i cili do të mbahet në Shkup në vitin 2026, i organizuar nga Forumi Arsimor Rinor (MOF). Një ngjarje që pritet të sjellë energji të freskët në kulturën e debatit të argumentuar dhe të mendimit kritik. Qytetarët më 8 Mars marshuan me mesazhin: „Le të hanë trëndafila“, duke këmbëngulur se lufta për barazi gjinore nuk është simbolikë, por një nevojë urgjente. Në të njëjtën kohë, organizata si Qendra e Krizës „Shpresa“ dhe ESE theksuan sfidat reale: dhuna në familje, vonesat e ilaçeve për pacientët me sëmundje të rralla, qasja e vështirësuar në shërbimet gjinekologjike dhe mbështetja e pamjaftueshme për grupet e cenueshme.

Politikat e gjelbra, megjithatë, mbeten të bllokuara në nivel lokal – analizat tregojnë se shumica e komunave (72%) nuk kanë fare ose nuk kanë plane të përditësuara

të veprimit mjedisor lokal. Agjendës globale për veprim klimatik i mungon zbatimi lokal.

Në gjithë këtë dinamikë, sektori civil mbetet mbrojtës i zëshëm i interesit publik. Kërkesat për drejtësi jo-selektive pas aksidenteve tragjike, transparencë në prokurimin publik, qasje më të mirë në informacion dhe programe efektive shëndetësore, përsëriten, ndërsa hulumtimet zbulojnë edhe mosbesimin e qytetarëve ndaj mediave, të shoqëruar me shkrim-lexim të ulët mediatik.

Organizatat e shoqërisë civile organizuan edhe trajnime për turizëm të qëndrueshëm, dhe shënuan Ditën e Zbuluesve. Qeveria miratoi vendimin për përbërjen e Këshillit të ri për Bashkëpunim mes Qeverisë dhe Shoqërisë Civile, dhe u mbajt takimi i parë i grupit punues për përgatitjen e Strategjisë së re për Bashkëpunim me Sektorin Civil. Shpresojmë se ky është një hap drejt mbështetjes më sistematike të shoqërisë civile.

Por mësimi kryesor është ky: pa qytetarë aktivë nuk ka institucione të përgjegjshme. Pa pjesëmarrje, nuk ka ndryshim. Dhe ndryshimi ndodh dhe do të vazhdojë të ndodhë aty ku qytetarët nuk presin leje për t'u përfshirë, por e ndryshojnë shoqërinë me çdo hap të vogël, zë dhe nismë.

Ju uroj lexim të këndshëm

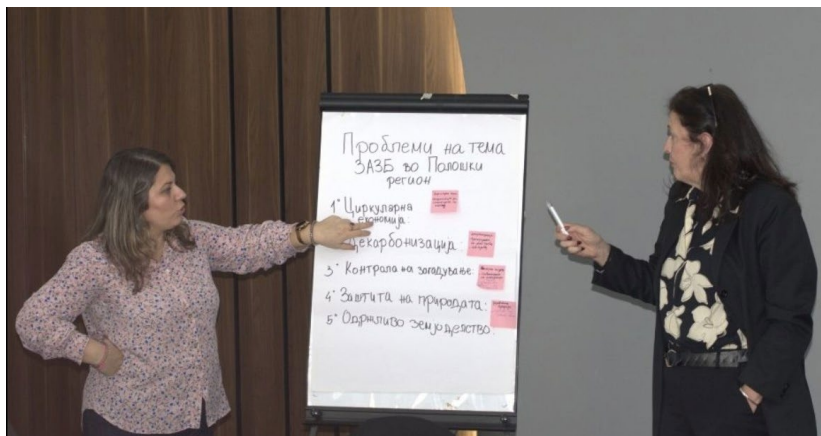
Gonce Jakovleska
Koordinator kombëtar i
Civika mobilitas për IKO

Falënderojmë: Qendrën për Ndryshimet Klimatike (QNK), Qendrën për Komunikime Civile (QKC), Organizatën e Grave të Komunës së Shën Nikollës (OGKSHN), Institutin për Studime të Komunikimit (ISK), Eko Logjik, IO „Dimitar Vlahov“ Veles, Radio MOF (Forum Arsimor Rinor), Maqedonia 2025, Rrjeti Stella, Qendrën për Liri - Civil, Qendrën e Krizës „Shpresa“, Komitetin e Helsinkit për të Drejtat e Njeriut (KHDNJ), Shoqatën për Emancipim, Solidaritet dhe Barazi të Grave (ESE), „Jetë me Sfidë“, Koalicionin Rural, Platformën për Luftë kundër Korrupsionit, Konekt, Departamentin për Bashkëpunim me Organizatat Joqeveritare të Sekretariatit të Përgjithshëm të Qeverisë për mbështetjen dhe qasjen në informacione gjatë përgatitjes së teksteve për këtë numër. **Arkivi i fotografive:** Civika Mobilitas, Qendra për Ndryshimet Klimatike (QNK), Qendra për Komunikime Civile (QKC), Organizata e Grave të Komunës së Shën Nikollës (OGKSHN), Instituti për Studime të Komunikimit (ISK), Eko Logjik, IO „Dimitar Vlahov“ Veles, Radio MOF (Forum Arsimor Rinor), Maqedonia 2025, Rrjeti Stella, Qendra e Krizës „Shpresa“, Konekt, Platforma „Op-op“, Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut (KHDNJ), Shoqata për Emancipim, Solidaritet dhe Barazi të Grave (ESE), Koalicioni Rural, Shoqata Konekt, Komuna e Manastirit, Departamenti për Bashkëpunim me Organizatat Joqeveritare të Sekretariatit të Përgjithshëm të Qeverisë.

TEMA
**PJESËMARRJA
QYTETARE**

Deri ku janë komunat me zbatimin e Agjendës së gjelbër?

Agjenda e gjelbër për Ballkanin Perëndimor (AGJBP) parashikon veprim në disa fusha, përkatësisht: dekarbonizimi, d.m.th. veprimi klimatik, energjia e gjelbër dhe transporti i qëndrueshëm, ekonomia qarkore, lufta ndaj ndotjes së ujit, ajrit dhe tokës, prodhimi i qëndrueshëm i ushqimit dhe mjediset e qëndrueshme rurale dhe biodiversiteti, d.m.th. mbrojtja dhe restaurimi i natyrës dhe ekosistemeve. Megjithatë kërkesat zbatohen në nivel rajonal, për t'i arritur ato është e nevojshme që vendet të punojnë në nivel kombëtar ose lokal. Për këtë qëllim, në kuadër të projektit "Partneritet rajonal për implementim më të mirë të agjendës së gjelbër në nivel lokal", Qendra për Ndryshime Klimatike, së bashku me partnerët e saj, bënë analizë se cilat dokumente planifikuese i miratojnë komunat në Maqedoni dhe cilat janë planet për zbatimin e tyre.



Plani lokal i veprimit për mjedisin (PLVM) është një dokument që është i detyrueshëm për çdo komunë, por vetëm 17 (20%) nga gjithsej 81 komuna në Maqedoni kanë zhvilluar një PLVM, pastaj 6 (9%) pretendojnë se e kanë një, por nuk gjendet në ueb faqet e tyre, dhe 58 (72%) nuk e kanë ose e kanë të skaduar. Vetëm 24 komuna, ose 30%, kanë Plan apo Program të vlefshëm për menaxhimin e mbeturinave, ndërsa 20 (25%) pretendojnë se e kanë, por nuk gjendet në ueb faqet e tyre, dhe 37 (46%) nuk kanë plan apo program ose nuk kanë, por i ka skaduar. Programi i detyrueshëm për zhvillimin ekonomik lokal është përgatitur nga 24 (30%) komuna, ndërsa 27 (33%) pretendojnë se e kanë por nuk është i disponueshëm në ueb-faqet e tyre. Gjithsej 30 komuna (37%) nuk kanë një program ose kanë një program të skaduar.

Zhvillimi i Strategjisë së zhvillimit ekonomik lokal (ZHEL) nuk është një detyrim ligjor, por është në përputhje me qëllimet e Agjendës së gjelbër për Ballkanin Perëndimor, e cila u mundëson qeverive vendore ta zhvillojnë atë me iniciativën e tyre. Vetëm 36 (44%) komuna kanë një Strategji, ndërsa 12

(15%) pretendojnë se e kanë një, por nuk gjendet në ueb-faqet e tyre, dhe 33 (41%) nuk e kanë zhvilluar një të tillë ose i ka skaduar. Komuna e Berovës është e vetmja komunë që ka përgatitur një Pilot plan rajonal për promovimin e pyjeve në Rajonin e Maleshevës, i cili e mbulon Berovën dhe Pehçevën me plan veprimi për 2020-2025.

Analiza tregon se një përqindje shumë e vogël e komunave kanë dokumente planifikuese me të cilat mund të planifikojnë dhe zbatojnë aktivitetet që dalin nga kërkesat e Agjendës së gjelbër. Asnjë nga komunat nuk i ka zhvilluar të gjitha dokumentet e planifikimit që kërkohen nga legjislacioni kombëtar për mjedisin dhe ndryshimet klimatike. Kjo tregon për faktin se komunat nuk planifikojnë aktivitete të mjaftueshme për të përmbushur kërkesat dhe për të përmirësuar gjendjen mjedisore dhe në të njëjtën kohë nuk i japin prioritet këtyre çështjeve.

Për sa i përket transparencës, është evidente se ueb faqet e komunave nuk përditësohen rregullisht dhe ka mungesë transparence në publikimin e informacioneve të rëndësishme mjedisore. Në lidhje me këtë, QNK u bën **rekomandime** komunave.

Për dokumentet e tjera planifikuese që (nuk) janë miratuar nga komunat dhe rekomandimet mund të lexoni në **analizën** e plotë të publikuar nga QNK.

Sfidat e personave me sëmundje të rralla – Lufta për ilaçe, shërbime dhe të drejta

Në muajin shkurt personat me sëmundje të rralla thonë me zë të lartë se çfarë do të thotë të jesh i rrallë dhe luftojnë për ilaçet e nevojshme. Me rastin e Ditës botërore të sëmundjeve të rralla, e cila shënohet më 28 shkurt, Radio MOF transmetoi intervistën me Vesna Aleksovskën nga Shoqata "Jeta me sfida". Si një grua me një sëmundje të rrallë, ajo përshkroi sfidat me të cilat përballen këta individë. Një prej tyre është mjekimi.

"Tashmë është muaji shkurt, ndërsa Ministria e Shëndetësisë ende nuk e ka shpallur tenderin. Nga ana tjetër, ne as nuk e dimë se çfarë përfshinë tenderi për barna. Mund të pyesim dhe të na thotë dikush 'hej, po, do të ketë ilaçe të reja për X, ose nuk do të ketë', por askush

nuk e di derisa ta shohë tenderin", thekson Aleksovska.

Sipas saj, duhet një sistem më i mirë, i cili do të sigurojë që pacientët e rinj të jenë në Regjistrim dhe të marrin mjekime. "Duam të shohim një sistem në të cilin ilaçet nuk do të vonohen, pacientët do të kujdesen dhe kur të ketë ilaçe të reja, do të blihen dhe pacientët do të mund t'i marrin. Në vendet fqinje, kur të ketë një ilaç të ri të regjistruar, pacienti mund ta marrë në gjashtë muaj. Që do të thotë se periudha e pritjes është më e shkurtër. Në vendin tonë presim nga tenderi në tender. Mars do të duhet të presin tenderin e radhës në shkurt të vitit 2026, i cili ndoshta do të përfundojë në qershor të vitit 2026. Kjo do të thotë një vit e gjysmë pritje, kohë në të cilën



sëmundjet më së shpeshti përparojnë, e diku fatkeqësisht ndodh edhe vdekja”, thekson kryetarja e “Jeta për sfida”, e cila është edhe pjesë e Aleancës Kombëtare për Sëmundje të Rralla në Republikën e Maqedonisë.

Një sfidë tjetër është udhëtimi në Shkup për kontrolle, teste dhe të ngjashme, gjë që i bën njerëzit me sëmundje të rralla të rraskapitur, si fizikisht ashtu edhe financiarisht. Si zgjidhje shoqata propozon që ai të mos jetë “sistem i decentralizuar, por i shpërndarë”. Ose në përkthim, të shpërndahet terapia nëpër spitale në qytetet e Maqedonisë. “Më shpesh, përgjigja që marrim nga institucionet është se ka pasur një problem me kontrollin mbi ato barna të shtrenjta”.

Nga Shoqata “Jeta me sfida” shpresojnë se ministri aktual do të ndërmarrë hapa që Qeveria të miratojë Strategjinë për sëmundjet e rralla, e cila u përfundua më shumë se 10 vjet më parë. “Nëse Regjistri i sëmundjeve të rralla mbahet siç duhet, do të shihet se nuk janë 800 persona, por ndoshta mbi 20 mijë pacientë me sëmundje të ndryshme të rralla që ekzistojnë në vendin tonë, por disa prej tyre janë në program, disa janë në klinika, të gjithë janë të shpërndarë, kështu që askush nuk mund ta shohë numrin përfundimtar”, shton Aleksovska.

Komuna e Manastirit ka shënuar edhe Ditën ndërkombëtare të sëmundjeve të rralla. Në shkollën fillore “Kole Kaninski” u mbajt tribunë edukative me temën “Rrallë është të jesh i rrallë”, me qëllim ndërgjegjësimin e nxënësve për t’u ndërgjegjësuar dhe më empatikë ndaj fëmijëve që përballen me sëmundje të rralla.

Në forum folën Dr. Margarita Kambovska, pediatre, Simona Joveska - person me sëmundje të rrallë dhe Nikolina Petroska, prind i një fëmije me sëmundje të rrallë. Manifestimi me këtë rast u organizua edhe nga shkolla e mesme “Josip Broz Tito”, në bashkëpunim me shoqatat “Jeta me sfida” dhe “Hepar Qendra” nga Manastiri.

Kryetari i Komunës së Manastirit, i cili mori pjesë në të dyja manifestimet, theksoi se komuna ka bërë thirrje publike për mbështetje financiare për personat me sëmundje të rralla, për të mbuluar shpenzimet e udhëtimit në spitalet jashtë Manastirit. Ai theksoi se “për të tretin vit me radhë realizohet aktiviteti ku Komuna e Manastirit ndan një milion denarë për ndihmë financiare, e cila tashmë sistematikisht është e përfshirë në Programin e Komunës për mbrojtje sociale”.

Në Komunën e Manastirit janë të regjistruar rreth 30 persona me sëmundje të rralla dhe pushteti lokal do të vazhdojë t’i mbështesë në mënyrë aktive, përmes masave specifike dhe duke i mbështetur iniciativat e tyre.

Për dy vjet, institucionet shtetërore kanë blerë vetura të reja për 8.5 milionë euro

Në muajin mars, Qendra për Komunikim Qytetar e publikoi **hulumtimin për prokurimin e automjeteve të pasagjerëve nga institucionet shtetërore** në vitin 2023 dhe 2024 dhe **bazën e të dhënave për kontratat për prokurimin publik të automjeteve**.

Hulumtimi zbulon se vetëm për dy vjet, institucionet shtetërore kanë blerë 269 automjete të reja pasagjerësh për 8.5 milionë euro, disa të blera dhe disa të dhëna me qira. Mes tyre janë 45 automjete qeveritare, secila me vlerë 50 mijë euro, të dhëna me qira për zyrtarët aktualë, por edhe për ish-kryeministra dhe presidentë.

Veturën më të shtrenjtë, në vlerë prej 55 mijë eurosh, e ka blerë Komuna e Shuto Orizarit, ndërsa Komuna e Prilepit ka blerë dhe më pas e ka shkëputur kontratën për veturën me vlerë 63 mijë euro.

Numri më i madh i automjeteve është blerë nga Termocentralet e Maqedonisë së Veriut (ESM). Ata

shpenzuan mbi 2 milionë euro për 82 automjete. Vlera mesatare e të gjitha automjeteve të blera, sipas të dhënave të hulumtimit, në dy vitet e fundit është 31,760 euro.

Sipas hulumtimit, marka e preferuar e zyrtarëve është Shkoda, nga e cila janë blerë 90 automjete ose çdo automjet i tretë.

Kur bëhet fjalë për kompanitë me të cilat kanë nënshkruar kontrata, dy kompani kanë vlerën më të lartë, Porsche Leasing dhe Automotive Group, secila me rreth 2.8 milionë euro të ardhura në dy vite. Në këtë grup kompanish, sipas vlerës së kontratave të prokurimit publik për automjete, pasojnë Euroimpex (1.062.920 euro), Josifov (653.203 euro) dhe Deluxe-auto (620.985 euro). Të gjitha kompanitë e tjera kanë shuma më të vogla të kontratave të lidhura.

Numri mesatar i ofertave nga kompanitë në tenderë për prokurimin e automjeteve të reja ishte 1.4 oferta. Rreth 70% e këtyre prokurimeve kanë pasur vetëm një ofertë.

НАЈСКАПИ ВОЗИЛА

Општина Прилеп (договорот е раскинат)	Skoda Superb B9 Selection	63.068 евра
Општина Шуто Оризари	Skoda Superb Ambition	55.393 евра
Државна видеолотарија	Skoda New Superb Selection	55.315 евра
Општина Битола	Skoda Superb B9 Selection	55.206 евра
Комуналец Кавадарци	Opel Insignia Business Elegance	55.155 евра
Државна видеолотарија	Mini Coopers S	52.297 евра
Водостопанство	Renault Austral Techno Mild Hybrid	51.802 евра
СОЗР на Владата	Skoda New Superb Selection	50.437 евра
АНБ	Skoda Superb Selection	49.502 евра

Në hulumtim janë përfshirë vetëm prokurimet e automjeteve të pasagjerëve gjatë viteve 2023 dhe 2024, e jo edhe ato komerciale (makinat e mallrave, transportit dhe teknikës). Gjithashtu, përfshihen vetëm automjetet e reja, jo automjetet e përdorura të blera.

ИНСТИТУЦИИ СО НАЈМНОГ НАБАВЕНИ ВОЗИЛА 2023-24

ЕСМ	82 возила	2.215.466 евра
ВЛАДА (СОЗР)	45 возила	2.269.675 евра
МВР	28 возила	902.016 евра
АНБ	23 возила	536.252 евра
ВОДОСТОПАНСТВО	15 возила	520.199 евра

I gjithë hulumtimi dhe baza e të dhënave janë publikuar në linkun e mëposhtëm.

Shoqatat kërkojnë që urgjentisht të rritet mbështetja për programet parandaluese për zbulimin e hershëm dhe parandalimin e sëmundjeve malinje

Me rastin e Ditës Botërore të Kancerit, Shoqata për Emancipimin, Solidaritetin dhe Barazinë e Grave (ESE) i bëri thirrje Qeverisë dhe Ministrisë së Shëndetësisë që urgjentisht të rrisin mbështetjen për programet parandaluese për zbulimin e hershëm dhe parandalimin e sëmundjeve malinje.

Analiza, pjesë e një **projekti** të programit Civica mobilitas, tregojnë se mbrojtja shëndetësore parandaluese në vend nuk është prioritet për autoritetet. Mjetet buxhetore për parandalim janë në rënie, me vetëm 590 milionë denarë në vitin 2024, ndërsa për vitin 2025 janë planifikuar 651 milionë denarë. Mirëpo, shqetësues është fakti që vitet e fundit me korrigjimet buxhetore shpeshherë janë shkurtuar këto mjete”, thonë nga ESE.

Gjendja e skringut të kancerit të qafës së mitrës është alarmante, pasi edhe pse u prezantua në vitin 2012, nuk ofron parandalim adekuat. Për një skring të suksesshëm, siç theksojnë nga shoqata, është e nevojshme të mbulohen të paktën 75% e grave, por në vitin 2023 janë testuar vetëm 11% e grupit të synuar. Sipas tyre, ndarja e pamjaftueshme e mjeteve financiare (vetëm 11 milionë denarë në vit), mungesa e mjekëve gjinekologë në 40 komuna, si dhe problemet me regjistrimin elektronik kërcënojnë efektivitetin e programit. “Prandaj, rreth 200 gra diagnostikohen me kancer të qafës së mitrës çdo vit, dhe në vitet e fundit, nga 40 deri në 60 gra kanë vdekur çdo vit nga kanceri i qafës së mitrës. Të gjitha këto vdekje mund të parandalohen nëse kemi kontroll mirë të organizuar dhe financuar në mënyrë adekuate për kancerin e qafës së mitrës, si dhe mbulim adekuat për vaksinimin e HPV-së për të rinjtë”, theksojnë nga ESE.

Përfaqësuesit e shoqatës kërkojnë rritje të menjëhershme të mjeteve për skring në minimum prej 35 milionë denarë në vit, qasje më të mirë në shërbimet gjinekologjike, rritje të vaksinimit me vaksinën HPV dhe zbatim të fushatave gjithëpërfshirëse edukative shëndetësore. “Parandalimi shpëton jetë. Lufta kundër kancerit duhet të jetë një prioritet kryesor për politikat shëndetësore të vendit”, theksojnë ata.

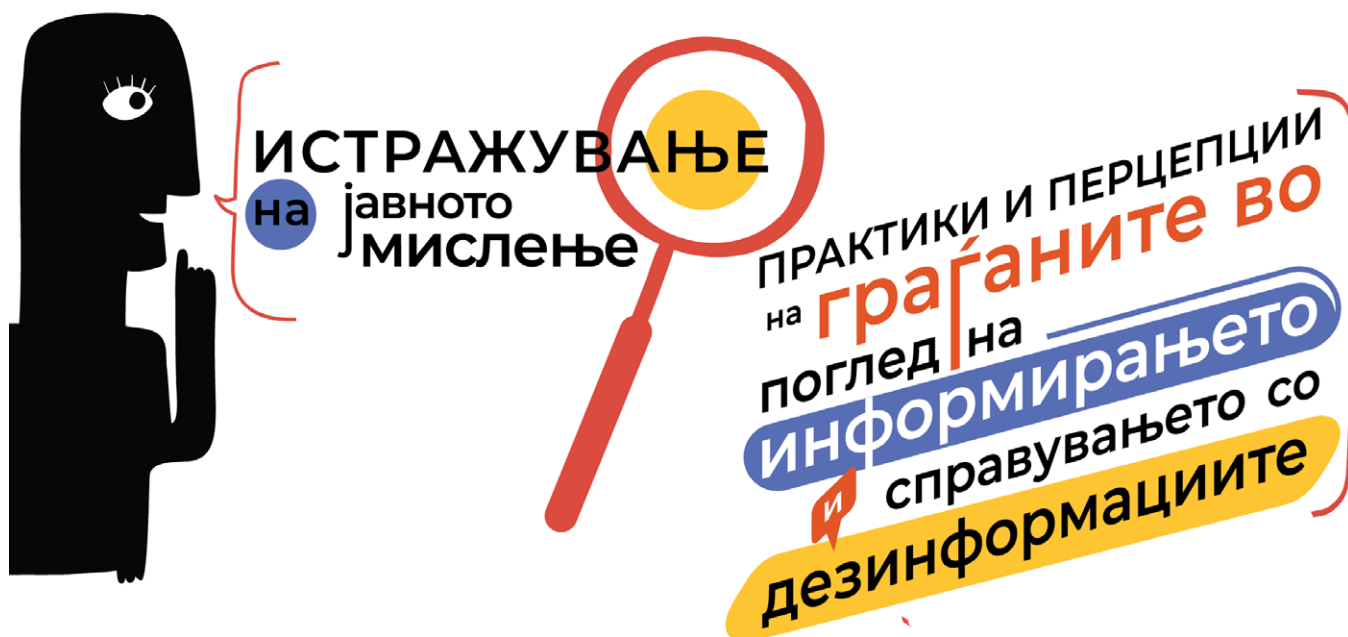
ДАЛИ ПРЕВЕНЦИЈАТА Е ПРИОРИТЕТ ЗА МАКЕДОНИЈА?

Македонија за да обезбеди позdravo општество, глобално pokonkurentna работна сила, пониски трошоци за здравство, посилен економски развој и повисоко ниво на еднакви можности за секого, треба да инвестира во повисоко ниво на превентивна заштита.

ГОДИНА / ПЕРИОД	БУЏЕТ МЗ	% БУЏЕТ МЗ ОД БУЏЕТ МК	БУЏЕТ ЗА ПРЕВЕНТИВНИ ПРОГРАМИ НА МЗ	% ПРЕВЕНЦИЈА ОД БУЏЕТ НА МЗ	% ПРЕВЕНЦИЈА ОД БУЏЕТ НА МК
2014	5.560.408.818	3,3%	389.190.808	7,0%	0,23%
2015	5.850.829.409	3,2%	594.356.197	10,2%	0,33%
2016	5.630.782.000	3,0%	587.726.000	10,4%	0,32%
2017	5.208.073.516	2,6%	374.821.705	7,2%	0,19%
2018	5.780.153.000	2,9%	455.112.000	7,9%	0,23%
2019	5.978.519.000	2,7%	553.367.000	9,3%	0,25%
2020	7.209.512.000	3,0%	711.374.000	9,9%	0,29%
2021	8.391.304.000	3,3%	1.539.522.000	18,3%	0,60%
2022	7.364.208.000	2,6%	848.745.000	11,5%	0,30%
2023	6.852.768.000	2,1%	669.340.000	10%	0,21%
2023 ребаланс	6.634.217.000	2,0%	633.409.761	10%	0,20%
2024	7.665.098.000	2,2%	618.762.000	8%	0,18%
2024 ребаланс	7.513.034.000	2,0%	590.762.000	7%	0,14%

Извор: Завршни сметки на Буџетот на РМ, односно Буџетот на РСМ

Anketë: Qytetarët me dyshime ndaj mediave, por nuk i verifikojnë



Hulumtimi i opinionit publik “**Praktikat dhe perceptimet e qytetarëve në lidhje me informimin dhe përballjen me dezinformatat**” i realizuar nga Instituti për Studime të Komunikimit (ISK) në muajin shkurt, tregoi se, megjithëse qytetarët dyshojnë në informacionin e publikuar, ata rrallë marrin masa për të verifikuar besueshmërinë dhe vërtetësinë e tij.

Gjithsej 41% e të anketuarve besojnë se ndonjëherë arrijnë të njohin dezinformatat, dhe 29% besojnë se mund ta bëjnë këtë gjithmonë. Megjithatë, deri në 80% e të anketuarve rrallë ose kurrë nuk e kontrollojnë autorin e lajmit, dhe 71% rrallë ose kurrë nuk e kontrollojnë botuesin.

Ndërsa 52% e shumicës së qytetarëve besojnë se ndonjëherë ndajnë informacione të pasakta, 40% besojnë se gjithmonë ndajnë të dhëna të vërteta.

Sa i përket burimeve të dezinformimit, 36% e të anketuarve mendojnë se partitë politike janë burimi kryesor i përhapjes së dezinformatave, 12% tregojnë sferën mediatike dhe 4% citojnë institucionet shtetërore. Megjithatë, pothuajse gjysma e të anketuarve (47%) besojnë se të gjithë së bashku janë burime të shpeshta për përhapjen e dezinformatave në mesin e qytetarëve.

Perceptimi për besueshmërinë e mediave është i ndarë: 29% e qytetarëve dyshojnë për gjithçka që publikohet dhe po aq kontrollojnë të njëjtat lajme në media të tjera përkatëse. Vetëm 21% besojnë se nëse diçka publikohet, atëherë është e vërtetë. 74% e të anketuarve besojnë se media transmeton vetëm informacione bazë, pa analiza të thella. Temat me interes më të madh për të anketuarit janë mbrojtja shëndetësore, financat publike dhe arsimi.

Pothuajse gjysma e qytetarëve (51%) informohen disa herë në ditë, ndërsa 27% informohen një herë në ditë. Televizioni, mediat sociale dhe portalet online mbeten burimet më të zakonshme të informimit ndërsa më pak se 10% mbështeten në kontaktet personale për të marrë lajme.

ISK e ka realizuar hulumtimin e opinionit publik në kuadër të projektit “Përdor faktet”, i cili mbështetet nga Ambasada Britanike në Shkup.

Shënimi i Ditës së skautëve

Organizatata qytetare e kremtuan Ditën e skautëve, 22 Shkurtin.

“Skautingu nuk ka të bëjë vetëm me aktivitete në natyrë – është një rrugë që na ndihmon të ndërtojmë aftësi udhëheqëse, të mësojmë për përgjegjësinë dhe rëndësinë e veprimit të përbashkët. Ai i formëson të rinjtë në liderë të aftë dhe novatorë, të gatshëm për të sjellë ndryshime pozitive në shoqërinë e tyre”, thonë nga Eko Logik. Këtë vit, së bashku me kremtimin, ata e promovuan gjithashtu **Doracakun H4U** – një burim që do të ndihmojë skautët dhe vullnetarët në rrugën e tyre të rritjes dhe zhvillimit personal.

Në Sveti Nikolle, në organizim të Shoqatës së Skautëve të Maqedonisë, më 21 shkurt 2025 u mbajt Manifestimi qendror me rastin e Ditës së skautingut. Në manifestim morën pjesë mbi 500 skautistë nga kategoritë e skautëve, skautëve dhe hulumtuesve nga qytetet e Shkupit, Kumanovës, Shtipit, Koçanit, Prilepit, Manastirit dhe Kërçovës. Po ashtu, më 1 mars u organizua edhe aksioni i dhurimit të gjakut nga SHS “Dimitar Vllahov”, e cila mbledhi 68 njësi gjaku. Aksionin e realizuan bashkërisht Organizata komunale e Kryqit të Kuq, Shoqata e Skautizmit “Dimitar Vllahov”, Qendra e Rinisë dhe Instituti për Mjekësi Transfuzive nga Shkupi. Ky është aksioni i tretë i organizatës skautiste “Dimitar Vllahov”, që mbahet me rastin e Ditës Botërore të Skautëve. Me këtë aksion skautët nga Velesi e dëshmuar humanizmin e tyre.



Oligarkia është kërcënimi për drejtësinë sociale, demokracinë dhe të drejtat e njeriut

“Forcimi i përfshirjes: Kapërcimi i boshllëqeve të drejtësisë sociale” ishte tema e Ditës botërore të drejtësisë sociale 2025.

Sipas Qendrës për Liritë Civil, një organizatë që ka 25 vjet që punon në mënyrë aktive për të drejtat dhe liritë e njeriut, përfshirja, si temë globale, nuk ka qenë kurrë nën kërcënim dhe drejtësia sociale në vend është në vendin e fundit. Politikanët debatojnë për ndryshimin e stemës dhe himnit kombëtar, ndërsa njerëzit vdesin nga uria. Ndryshimi i stemës shtetërore do të thotë edhe kosto shtesë, sepse do të duhet të ndryshohen edhe dokumentet personale.

Publiku është dëshmitar sesi qeveria është treguar me takt dhe zvarritje në zbatimin e masave për mbrojtjen e standardit të jetesës, në mënyrë që sot, pikërisht në Ditën ndërkombëtare të drejtësisë sociale, të hyjë në fuqi masa e ngrirjes së çmimeve të produkteve, pasi çmimet më parë ishin ngritur në qiell”, thuhet në njoftimin e Civilit.

Përfaqësuesit e organizatës paralajmërojnë publikun dhe institucionet për gjendjen e vështirë në sferën e drejtësisë sociale, ku përfshihet mbrojtja sociale, shëndetësia, arsimi etj.

Ata kërkojnë drejtësi sociale në tejkalimin e varfërisë përmes përfshirjes, jo marginalizimit, të kategorive të cënueshme sociale.

Lexoni tekstin e plotë në [linkun](#) e mëposhtëm.

PREPARE trajnimi i parë për turizëm të qëndrueshëm në Maqedoni



Në fund të shkurtit, Eko Logik e organizoi pilot testimin e parë të trajnimit PREPARE për turizmin e qëndrueshëm. Ngjarja u zhvillua në Qendrën Multikulturore në Koçan, ku së bashku me rreth 30 punëtorë nga komuna testuan platformën e-learning dhe trajnimet që ajo ofron. Platforma përfshin përmbajtje të destinuara për të rinjtë, të punësuarit në komunë, si dhe aktorë të tjerë lokalë që duan të përmirësojnë aftësitë e tyre të gjelbra.

PREPARE është një projekt që synon të ofrojë edukim dhe mjete praktike për turizmin e qëndrueshëm. Nëpërmjet një platforme inovative për e-learning, përdoruesit kanë mundësinë të fitojnë njohuri dhe aftësi që dot'i ndihmojnë ata të planifikojnë dhe menaxhojnë më mirë aktivitetet turistike në një mënyrë të përgjegjshme dhe miqësore me mjedisin.

Gjatë pilot testimit në Koçan, pjesëmarrësit provuan platformën, studiuan materialet në dispozicion dhe dhanë komente mbi përmbajtjen dhe përvojën e përdoruesit. Pjesëmarrësit diskutuan përsfidat, por edhe për mundësitë që sjell turizmi i qëndrueshëm, duke shkëmbyer përvoja dhe ide për përmirësimin e praktikave turistike në Maqedoni.

Faza tjetër e projektit PREPARE janë punëtoritë me të rinjtë. “Në bazë të informatave kthyes nga pilot testimi, ne do të vazhdojmë të përshtatim trajnimin për të përmbushur nevojat reale të përdoruesve”, thonë nga Eko Logik.

Trajnimi është i disponueshëm online dhe të interesuarit mund ta vizitojnë në linkun e mëposhtëm: PREPARE trajnimi për turizëm të qëndrueshëm.

Eko Logik i fton të gjithë të bashkohen, të mësojnë më shumë për turizmin e qëndrueshëm dhe të bëhen pjesë e rrjetit të profesionistëve të ndërgjegjshëm dhe të përgjegjshëm të turizmit!

Projekti PREPARE është një akronim për Promovimi i mbrojtjes së mjedisit dhe mësimi për ndryshimet klimatike. Ai financohet përmes Agjencisë Kombëtare Turke, në kuadër të programit Erasmus+, Veprimi kyç 2, Partneritetet e bashkëpunimit në fushën e rinisë (KA220-TI).

Projekti koordinohet nga Komuna e Ushakut dhe zbatohet nga nëntë partnerë, përkatesisht komuna dhe organizata të shoqërisë civile nga Turqia, Italia, Maqedonia e Veriut dhe Greqia.

Platforma e organizatave qytetare për luftë kundër korrupsionit kërkon nga institucionet kompetente ta ndërpresin praktikën e mosndëshkimit, drejtësisë selektive dhe plotësimi formal i obligimeve

Pas zjarrit tragjik në Koçan, nga Platforma e organizatave qytetare për luftë kundër korrupsionit mbajtën konferencë për shtyp ku qartë i theksuan 11 kërkesat dërguar institucioneve kompetente.

“Tragjeditë si zjarri në Koçan, Laskarca, Besa Trans dhe spitali modular në Tetovë janë pasojë e drejtpërdrejtë e dështimeve sistematike, mbrojtjes politike, punësimeve jo kompetente dhe neglizhencës institucionale”, thonë nga Platforma. Ata shtojnë se mungesa e llogaridhënies dhe zbatimi selektiv i ligjeve kanë sjellë gjendjen aktuale dhe pa trajtim të barabartë para ligjit tragjedi të tilla do të vazhdojnë të përsëriten.

Platforma kërkon që të ndërmerren hapa urgjente. Duke filluar nga reforma e politikës penale, përgjegjësia e institucioneve dhe kompanive përgjegjëse për procesin

e licencimit, më shumë inspektime në terren dhe inspektorate të pavarura financiarisht dhe politikisht. Dhe sigurisht, gjëja më e rëndësishme është një hetim jo selektiv dhe i plotë.

“Gjithkush që ka lejuar funksionimin e objekteve të pasigurta – nga niveli më i ulët deri tek ai më i lartë – duhet të mbajë përgjegjësi, qoftë disiplinore, kundërvajtëse, penale apo politike”, shtojnë ata në një nga kërkesat e Platformës.

Krahas kërkesave, **anëtarët e Platformës** paralajmëruan edhe përgatitjen e një Libri të bardhë për periudhën e ardhshme me kërkesat e paplotësuara për reforma sistemore, shoqëruar me plan veprimi dhe afate për institucionet.

Lexoni në tërësi të gjitha kërkesat e Platformës **këtu**.

Forumi edukativ rinor do të jetë nikoqir i kampionatit evropian të debatit në vitin 2026

Pas 20 vitesh nga mbajtja e Kampionatit botëror të debatit në Strugë, Forumi Edukativ Rinor (FER) njoftoi se do të jetë nikoqir i Kampionatit evropian të debatit për nxënës të shkollave të mesme, i cili do të mbahet në Shkup në shkurt të vitit 2026. Ky është një mundësi për të krijuar miqësi të reja dhe shkëmbim idesh që do të frymëzojnë brezat e ardhshëm. “Që nga ajo kohë, programi i debatit FER është rritur dhe përparuar vazhdimisht, nga forcimi i klubeve lokale në arritjen e suksesit ndërkombëtar. FER ka organizuar tre kampionate ndërkombëtare të debatit,” shtojnë nga FER.

Në vitin 2026, FER do të hapë përsëri dyert për ekipet nga e gjithë Evropa, duke u ofruar atyre mundësinë unike për të përjetuar mikpritjen maqedonase dhe energjinë e Shkupit. “Përgatitjet për këtë eveniment madhor tashmë janë duke u zhvilluar dhe synimi ynë është organizimi i një kampionati që do të vendosë standarde të reja, do të mbahet mend gjatë dhe do të kontribuojë në një themelim edhe më të madh ndërkombëtar të komunitetit tonë të debatit”, njoftojnë nga FER. Qëllimi i tyre është të frymëzojnë debatuesit e rinj dhe të promovojnë debatin si një mjet për të menduarit kritik, shprehjen argumentuese dhe ndërtimin e ndryshimeve pozitive në shoqëri.

Ndryshe, programi debatues i FER ofron ligjërata javore falas në Klubet e debatit për nxënës të shkollave të mesme, në një periudhë njëvjeçare, të udhëhequra nga ligjërues të trajnuar në bazë të një programi të standardizuar.



Nxënësit e shkollave të mesme mësojnë bazat e debatit, argumentimit, të menduarit kritik, punës në grup dhe të folurit publik përmes Formatit të debatit të shkollës së mesme.

Turnetë mbahen çdo vit ku ekipeve dhe folësve më të mirë u jepet mundësia të konkurrojnë ndërkombëtarisht. Programi përfshin gjithashtu debatin universitar, me theks në formatet studentore dhe debatin parlamentar britanik. Qëllimi i kampionatit të debatit është inkurajimi i kulturës së dialogut, analizës kritike të çështjeve sociale dhe zhvillimit të aftësive oratorike tek të rinjtë.

U mbajt Marshi për të drejtat e grave nën sloganin “Le të hanë trëndafila!”

Më 8 mars, me rastin e Ditës ndërkombëtare për barazi ekonomike, politike dhe sociale të grave, para Sallës Universale në Shkup filloi marshi i sivjetshëm për të drejtat e grave, me sloganin: “Le të hanë trëndafila!”. Po, trëndafila sepse, siç thotë Platforma për Barazi Gjinore, “Nëse e marrim trëndafilin si simbol të vetëmbrojtjes, aktivitetit dhe ndikimit të grave, atëherë nuk mund të qëndrojmë shurdh e memec ndaj pozicionit të shtypur në të cilin gjendemi. Ky sistem pabarazie dhe supremacie ushqehet me lirinë dhe punën e grave”.

Marshi mobilizoi qindra persona që protestuan kundër pabarazive dhe padrejtësive ndaj grave dhe vajzave, duke theksuar se 8 Marsi nuk është një ditë për mirësjellje dhe gjeste simbolike, por për ndërgjegjësimin për nevojën e avancimit të të drejtave shëndetësore, arsimore, punëtore, kulturore, politike dhe ekonomike të grave.

Në parkun “Gruaja luftëtare”, aktivistet lexuan një proklamata në të cilën trajtonin mangësitë e përditshme sistematike me të cilat përballen:

“Ju të gjithë jeni të mirëpritur të mblidheni për të përkujtuar dhe festuar luftën femineiste për liri, autonomi dhe drejtësi sociale dhe për t’u kujtuar institucioneve dhe publikut se:

- Nuk do t’i lutemi më policisë dhe prokurorisë që të veprojnë në kohën e duhur, por do të bëjmë thirrje vigjilente për mbrojtje dhe mbështetje reale për viktimat e dhunës me bazë gjinore.
- Ne duam mbrojtje shëndetësore që shëron, jo vret!
- Ne duam hapësira publike të sigurta ku ndihemi të lirë!
- T’i jepet fund shfrytëzimit dhe diskriminimit të punës!
- Akses i hapur dhe i barabartë në arsim dhe mundësi karriere pa riprodhuar stereotipa dhe paragjykime të dëmshme gjinore.
- Balancë më e madhe ndërmjet jetës profesionale dhe asaj private për disponueshmëri më të madhe të shërbimeve publike për kujdesin e hershëm dhe edukimin dhe mundësinë e pushimit të përbashkët prindëror.

- Raportim i përgjegjshëm dhe i ndjeshëm ndaj gjinisë në media, por edhe mbrojtje e gazetareve femra!
- Së fundi, ne kërkojmë një sistem vlerash që respekton gratë, u lejon atyre të jetojnë pa frikë dhe u garanton atyre një rol aktiv në shoqëri.”

Ata ia dedikuan marshimin “të gjithë luftëtareve të rëna dhe grave të guximshme nga e kaluara dhe e tashmja që ia kanë kushtuar jetën kësaj lufte”.

Më shumë rreth [kërkesave](#).



„Shkathtësitë e gjelbra dhe sipërmarrëse dhe zhvillimi i koncepteve të biznesit për inovacione të gjelbra”



Më 22 shkurt 2025, në Fakultetin e Makinerisë në Shkup, u mbajt trajnimi për nxënës të shkollave të mesme dhe profesorë-mentorë me temë “Shkathtësitë e gjelbra dhe sipërmarrëse dhe zhvillimi i koncepteve të biznesit për inovacione të gjelbra”. Ky ishte edicioni i 17-të i trajnimit, ku morën pjesë mbi 150 të interesuar.

Të pranishmëve u uruan mirëseardhje prodekani për arsim në Fakultetin e Makinerisë, Prof. Dr. Tashko Rizov dhe Nena Mançev nga “Maqedonia 2025”. Mançev theksoi se Maqedonia 2025 është e përkushtuar për krijimin e kushteve në të cilat talentet e rinj mund të zhvillohen, të aplikojnë zgjidhjet e tyre kreative dhe t’i kthejnë idetë e tyre inovative në koncepte praktike të biznesit. Të udhëhequr

nga prof. Polenaković dhe Prof. Asoc. Dr. Velkovski, nxënës të shkollave të mesme dhe mësimdhënës nga të gjitha shkollat e mesme në vend do të garojnë për “Konceptin më të mirë të biznesit për inovacione të gjelbra”.

Ngjarja dhe projekti janë mbështetur nga Ministria e Ekonomisë dhe Zhvillimit, “Maqedonia 2025”, Halkbank, Qendra Kombëtare për Zhvillimin e Inovacionit dhe Mësimin Sipërmarrës dhe Qendra për Ekselencë në Inovacionin e Gjelbër.

“Kjo ngjarje konfirmon përkushtimin e komunitetit tonë për të krijuar një të ardhme ku inovacioni, arsimi dhe qëndrueshmëria janë në qendër të zhvillimit,” shtuan nga Maqedonia 2025.

Trajnim njëditor për “Mentorët e së ardhmes”



Më 13 mars 2025, Organizata e Grave të Komunës së Sveti Nikolles (OGKSN) realizoi të parën nga katër punëtoritë e planifikuara nga programi “Të rritemi së bashku në liderë të komunitetit”. Tema ishte “Zhvillimi i aftësive të buta: komunikimi, puna ekipore, zgjidhja e konflikteve dhe inteligjenca emocionale”, dhe qëllimi ishte që pjesëmarrësit - “Mentorët e së ardhmes” - të forcojnë kompetencat e tyre personale dhe profesionale, të njihen me njëri-tjetrin dhe të ndërtojnë një bazë për bashkëpunim të suksesshëm.

Nëpërmjet një prezantimi dinamik dhe shembujve praktikë, vajzat u njohën me bazat e aftësive të buta, vendimtare për suksesin personal dhe profesional. Ata i shqyrtuan parimet e komunikimit efektiv, mënyrat e dëgjimit aktiv dhe rëndësinë e shprehjes së qartë të mendimeve dhe qëndrimeve.

Përmes aktiviteteve në grup, pjesëmarrësit mësuuan se si të bashkëpunojnë, të njohin role të ndryshme në ekip dhe të ndërtojnë marrëdhënie besimi dhe respekti.

Një pjesë e seminarit u fokusua gjithashtu në inteligjencën emocionale, domethënë aftësinë për të njohur, kuptuar dhe kontrolluar emocionet e veta dhe të tjerëve. Punësoria, përveçse një mundësi mësimi, ishte edhe një mundësi e re për të shkëmbyer përvoja, për të krijuar miqësi të reja dhe për të forcuar mbështetjen e ndërsjellë. Bisedat joformale dhe lojërat ekipore lidhën vajzat, duke krijuar një bazë për bashkëpunimet e ardhshme.

Ky aktivitet është pjesë e projektit “Gratë e fuqishme, e forcojnë komunitetin III” i mbështetur financiarisht nga Fondacioni Kvinna Till Kvinna dhe Suedia.

Konferencë studentore: “Liria digjitale dhe barazia gjinore: Këputi zinxhirët e dhunës online”

Angazhimi aktiv i të rinjve, veçanërisht studentëve femra, në njohjen dhe trajtimin e dezinformatave gjinore dhe formave të dhunës digjitale me bazë gjinore (DHBGJ) dhe mbrojtjen ndaj tyre ishte qëllimi i konferencës studentore të organizuar nga Shoqata për Mundësi të Barabarta “Rrjeti Stella” më 10 mars 2025 në Fakultetin Juridik në Manastir. Konferenca i lejoi studentët të fitojnë një kuptim më të gjerë të DHBGJ dhe si të merren me format e saj në hapësirën digjitale, me theks në parandalimin, njohjen dhe mbështetjen.

Për përfaqësuesit e “Stellës”, DHBGJ është rezultat i pabarazive të rrënjësura thellë gjinore, diskriminimit dhe stereotipave që ekzistojnë në shoqëri. Në nivel global, kjo lloj dhune njihet si një shkelje e rëndë e të drejtave të njeriut dhe një problem themelor që pengon arritjen e barazisë gjinore dhe drejtësisë sociale. Sipas tyre, në hapësirën digjitale DHBGJ po merr dimensione të reja. Ngacmimet seksuale kibernetike, ndjekja kibernetike, shpërndarja e paautorizuar e fotove dhe videove intime

(pornografi pa pëlqim - pornografi hakmarrëse), shpifje në internet, ngacmim në internet, doxing/dokumentacion keqdashës, keqpërdorimi i të dhënave personale dhe gjuha e urrejtjes e drejtuar ndaj një gjinie të caktuar dhe/ose në mënyra të ndryshme të dhunës në internet, të cilat mund të manifestohen vetëm në një gjini të caktuar dhe/ose dhunë.

Duke qenë se hapësira digjitale lejon që dhuna të ndahet globalisht, këto forma të dhunës, edhe pse më pak të dukshme, shpesh kanë pasoja psikologjike afatgjata për viktimat. Konferenca është pjesë e aktiviteteve të projektit rajonal “Mbroni të drejtën për të qenë vetvetja” (Defend the right to be yourself), i cili zbatohet me mbështetjen financiare të Ministrisë së Jashtme të Francës.

Shpresë e re për gratë viktimë të dhunës në familje



Dhuna në familje është një problem serioz që kërkon veprim të përbashkët. Sipas një ankete për dhunën ndaj grave në Maqedoninë e Veriut, siç raporton Qendra e krizës “Shpresa”, 44% e grave kanë përjetuar dhunë psikologjike nga partneri intim, ndërsa 60% besojnë se dhuna në familje është mjaft e përhapur në vend.

Midis 2018 dhe 2022, rastet e raportuara të dhunës në familje u rritën me 61%, duke treguar një nevojë urgjente për një përgjigje të fortë ligjore.

Me rastin e 8 Marsit, Ditës ndërkombëtare të gruas, Qendra e krizës “Shpresa” nisi fushatën “Shpresë e re për gratë viktimë të dhunës në familje”, për të ofruar mbështetje dhe mbrojtje për gratë që përballen me këtë fenomen të rëndë. Fushata është e disponueshme në platformën **opop.mk** deri më 30 maj 2025 dhe mbështetet nga Telekom i

Maqedonisë përmes aplikacionit të tyre në pjesën Magenta Moments.

Streha për gratë viktimë të dhunës në familje në Qendrën e krizës “Nadezh” është një vend i rrallë ku gratë mund të strehohen nga kërcënimet. Ata sigurojnë sigurinë e tyre dhe i inkurajojnë të largohen nga mjedisi i dhunshëm, për të siguruar një jetë të re për veten dhe fëmijët e tyre. “Dhuroni që streha jonë të vazhdojë të jetë një vend shprese, një ndjenjë mbështetjeje dhe besimi të ri në vetvete”, apelojnë nga QK “Shpresa”.

Iniciativa synon të sigurojë kujdes dhe pako themelore ushqimore dhe higjienike për të paktën 20 gra që largohen nga streha. Pakoja do të përfshijë gjithashtu materiale informuese në lidhje me burimet në dispozicion dhe shërbimet e asistencës dhe mbështetjes që do të kontribuojnë në riintegrimin e tyre me të suksesshëm në komunitet. Fushata do të përmirësojë vetëbesimin dhe ndjenjën e mbështetjes së grave, gjë që do t'i ndihmojë ato të kapërcejnë sfidat dhe të fillojnë një jetë të re.

Nga organizata thonë se “nëse mblidhen më pak fonde, do të mbështeten më pak përfitues. Nevojat janë të mëdha dhe çdo shumë që mblidhet do të përdoret për të njëjtin qëllim”.

Ndryshe, QK “Shpresa” çdo vit pranon mesatarisht 40 gra që largohen nga shtëpitë e tyre sepse nuk mund të tolerojnë më dhunën. Ata më së shpeshti telefonojnë SOS linjën e tyre 15-315 e cila është në dispozicion 24/7 ose numrin e telefonit të ndihmës 02 317 424.

U zgjodhën anëtarët dhe zëvendësit e ri të Këshillit për bashkëpunim mes Qeverisë dhe shoqërisë civile

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në mbledhjen e mbajtur më 18 mars 2025, e ka miratuar Vendimin për emërimin e anëtarëve dhe zëvendësve të Këshillit për bashkëpunim ndërmjet Qeverisë dhe shoqërisë civile. Këshilli i ri përbëhet nga 27 anëtarë dhe po aq zëvendës, 13 anëtarë dhe zëvendës nga radhët e punonjësve të organeve të administratës shtetërore dhe 14 anëtarë dhe zëvendës të propozuar nga organizatat e regjistruara në përputhje me Ligjin për shoqata dhe fondacione, të përzgjedhur me shpallje publike.

Përbërjen e re të Këshillit e përbëjnë:

1. Lidija Najdova-Ninevska (anëtare) dhe Goce Stoilovski (zëvendës anëtar) nga Ministria e Punëve të Brendshme
2. Bojana Bosilkova dhe Aleksandra Cvetanovska nga Ministria e Drejtësisë

3. Sueda Bajrami dhe Egzona Loki nga Ministria për Marrëdhënie mes Komuniteteve

4. Danica Nasova Ivaniva dhe Flutura Lazami nga Ministria për Çështje Evropiane

5. Angelina Jakimovska dhe Olivera Markovska Ivanovska nga Ministria e Financave

6. Elizabeta Pop-Angellova dhe Beti Popova nga Ministria e Ekonomisë dhe Punës

7. Besnik Bajrami dhe Jelena Arsova nga Ministria e Shëndetësisë

8. Vesna Vignjeviq dhe Aleksandra Ançeva nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës

9. Shpesa Saidi dhe Aleksandra Angellovska nga Ministria e Politikës Sociale, Demografisë dhe Rinisë

10. Stefan Vangellski dhe Aleksandra Kunovska nga Ministria e Vetëqeverisjes Lokale
11. Snezhana Ristovska dhe Irena Dimovska nga Ministria e Kulturës dhe Turizmit
12. Olivera Jakshiq Trantalovska dhe Marjan Patlixhankovski nga Ministria e Transformimit Digjital
13. Lendita Dika dhe Misrete Edipi nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
14. Valentina Veliçkovska dhe Darko Dimov nga Qendra Maqedonase për Bashkëpunim Ndërkombëtar - MCMS, fusha: zhvillimi i shoqërisë civile
15. Darko Avramovski dhe Lejla Tutiq nga Shoqata Maqedonase të Qytetarëve “Të gjithë për gjykim të drejtë”, fusha: sundimi i ligjit dhe lufta kundër korrupsionit
16. Maja Atanasova dhe Bojana Bozhinovska Siljanovska nga Shoqata Maqedonase e Juristëve të Rinj - MYLA, fusha: demokracia, promovimi dhe mbrojtja e të drejtave të njeriut dhe qeverisja e mirë
17. Simonida Kacarska dhe Beba Zhargar nga Instituti për Politika Evropiane, fusha: Integrimi dhe politikat në BE
18. Nikica Kusinikova dhe Viktor Mirçevski nga Shoqata Konekt, fusha: zhvillim ekonomik dhe i qëndrueshëm
19. Monika Ilioska Kantarxhioska dhe Tomislav Gajtanovski nga Koalicioni i Organizatave Rinore SEGA, fusha: arsimi dhe pjesëmarrja e të rinjve

20. Suzana Stojanovska dhe Irena Lozana nga Shoqata për Rehabilitim dhe Përfshirje të Personave me Sindromën Daun, Qendra Ditore “Doza e lumturisë”, fushë: mbrojtja sociale dhe mbrojtja e fëmijëve
21. Tea Zografska dhe Martina Stankoviq nga Unioni-Këshilli Kombëtar për Barazi Gjinore, fusha: barazia gjinore
22. Elizabeta Bozhinovska nga Asociacioni HERA për Edukim Shëndetësor dhe Hulumtim dhe Andrej Senih nga Shoqata për Mbështetjen e Personave që jetojnë me HIV - Së bashku më të fortë, fusha: mbrojtja shëndetësore
23. Emilia Gjersoka dhe Rubin Nikolovski nga Shoqata e qytetarëve për Promovimin e Procesteve Zhvillimore Pro Lokal, zona: bujqësi, zhvillim rural dhe i balancuar rajonal.
24. Zoran Dimov nga Shoqata Qendra Informative për Biznesin Rom për Maqedoni-ZRDICM, fusha: kulturë
25. Bardhyl Jashari dhe Dançe Danilovska Bajdevska nga Fondacioni për internet dhe Shoqëri Metamorfozis, fusha: media dhe shoqëria informative
26. Dragica Vučković dhe Milorad Vučković nga Shoqata për Mbrojtjen e Mjedisit dhe Drurit “Ekodrvodekor”, fusha: mbrojtja e mjedisit.

Këshilli është themeluar me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, si organ këshillëdhënës i Qeverisë për nxitjen e bashkëpunimit, dialogut dhe nxitjen e zhvillimit të shoqërisë civile në Maqedoni.

U mbajt mbledhja e parë e Grupit punues për strategjinë e re të Qeverisë për bashkëpunim me dhe zhvillimin e shoqërisë civile



Më 14 mars 2025, në ambientet e Sekretariatit të Përgjithshëm u mbajt mbledhja e parë e Grupit të punës që punon për Strategjinë e Qeverisë për Bashkëpunimin dhe Zhvillimin e Shoqërisë Civile 2025-2028. Në këtë proces morën pjesë përfaqësues të ministrive të linjës dhe organizatave të shoqërisë civile, të cilët gjatë **konsultimeve** të zhvilluara në nëntor 2024, parashtruan propozime për masat dhe aktivitetet që sipas tyre duhet të përfshihen në politikat e Qeverisë për bashkëpunimin me shoqërinë civile në periudhën e ardhshme katërvjeçare.

Strategjia 2025-2028, si pjesë e Programit të punës së Qeverisë, do të fokusohet në mbështetjen e zhvillimit të një sektori civil gjithëpërfshirës, të pavarur dhe profesional, i cili është partner i institucioneve në arritjen e synimeve strategjike të shtetit.

Masat dhe aktivitetet në strategjinë e re do të grupohen në dy fusha prioritare: Krijimi i një mjedisi të favorshëm për realizimin e aktiviteteve të organizatave të shoqërisë civile dhe Forcimi i bashkëpunimit dhe partneritetit ndërmjet organizatave të shoqërisë civile dhe institucioneve publike.

Sektori civil në shifra: mbi 7000 organizata aktive nxisin ndryshimin

Sektori i shoqërisë civile në Republikën e Maqedonisë së Veriut (RMV) është një segment vital i shoqërisë demokratike, i cili përpiket të jetë shtytës i ndryshimeve shoqërore. Sipas të dhënave të fundit nga Regjistri Qendror i RMV-së, numri dhe aktiviteti i organizatave të shoqërisë civile tregojnë një trend pozitiv, që tregon për një interesim dhe angazhim në rritje të qytetarëve në sfera të ndryshme të jetës publike dhe shoqërore. Analiza e formës së tyre ligjore, madhësisë, aktivitetit dhe shpërndarjes gjeografike zbulon njohuri të rëndësishme mbi qëndrueshmërinë dhe dinamikën e tyre të zhvillimit.

Numri i organizatave të shoqërisë civile të regjistruara ka arritur në 16,117, sipas shifrave të fundit nga Regjistri Qendror (RQM). Nga këto, 9,415 organizata janë aktive. Kriteri i aktivitetit janë llogaritë përfundimtare të dorëzuara ose deklaratat që organizata nuk ka nevojë të dorëzojë llogaritë përfundimtare. Nga ato aktive, 7173 janë të regjistruara si forma ligjore të tjera përveç shoqatave sportive. Të dhënat tregojnë se organizatat aktive janë dukshëm më të mëdha se ato joaktive, të cilat arrijnë në 5194, që është një tregues pozitiv i angazhimit të sektorit të shoqërisë civile.

Shumica e këtyre organizatave, rreth 84%, janë të regjistruara në kategorinë “organizata të tjera shoqërore, fondacione dhe shoqata të qytetarëve”. Forma ligjore në përgjithësi nuk tregon një ndikim të fortë në qëndrueshmëri, pasi numri i aktivëve dhe joaktivëve është relativisht i ngjashëm në shumicën e kategorive. Megjithatë, fondacionet dallohen si më të qëndrueshmet, pra 168 prej tyre janë aktive, krahasuar me 68 joaktive. Është për t'u habitur që numri i shoqatave mjedisore joaktive është më i madh se numri i atyre aktive, pra 103 kundrejt 90, gjë që tregon sfida më të mëdha në këtë fushë të veprimtarisë.

Madhësia e organizatës është dëshmuar të jetë një nga faktorët kryesorë për qëndrueshmëri. Mikro-organizatat kanë një shans shumë më të madh për të mbetur aktive në krahasim me ato të vogla, të cilat më shpesh përballen me sfida në ruajtjen e aktivitetit të tyre. Ky kontrast tregon se strukturat më të vogla organizative kanë fleksibilitet më të madh dhe aftësi për t'iu përshtatur kushteve në ndryshim, gjë që i lejon ato të funksionojnë afatgjatë.

Kur organizatat analizohen sipas aktivitetit mbizotërues, numri më i madh i atyre aktive dhe joaktive i përkasin kategorisë “94.99 - Veprimtaritë e organizatave të tjera të bazuara në anëtarësi”, me 5833 aktive dhe 4389 joaktive. Organizatat aktive në përgjithësi shfaqin një diversitet më

të madh të aktiviteteve. Organizatat që punojnë në çështjet e arsimit janë një shembull veçanërisht interesant, me 49 aktive dhe vetëm 9 joaktive, një raport 5.4:1. Organizatat sportive gjithashtu shënojnë qëndrueshmëri të lartë, ndërsa më joaktive janë regjistruar në organizatat që merren me mbrojtjen sociale.

Në nivel të komunave dhe regjioneve numrin më të madh të organizatave e ka komuna Qendër me 1078 aktive dhe 742 joaktive. Më pas vijnë komunat e Karpshit (578 aktive dhe 345 joaktive), Manastirit (461 aktive dhe 287 joaktive) dhe Aerodromit (432 aktive dhe 271 joaktive). Disa komuna, si Gjevgjelia dhe Dibra, kanë pothuajse dyfish më shumë organizata aktive, ndërsa në disa komuna si Resnja dhe Shuto Orizari, shifrat janë pothuajse të barabarta. Rajoni i Pollogut ka raportin më të lartë ndërmjet organizatave aktive dhe joaktive (1,58), pasuar nga rajoni juglindor (1,51) dhe rajoni jugperëndimor (1,45). Rajoni lindor ka raportin më të ulët (1.09).

Rajoni i Shkupit dominon me pothuajse 44% të të gjitha organizatave të shoqërisë civile në vend. Rajoni i Pellagonisë është i dyti më i madh me rreth 13%, dhe verilindja ka numrin më të vogël ose rreth 6%.

Analiza tregon se rajonet perëndimore dhe turistike, si Pollogu, Jugperëndimi, Ohri dhe Struga, shënojnë qëndrueshmëri më të mirë. Edhe pse komunat rurale kanë një numër më të vogël të organizatave, ato shpesh kanë një shkallë më të lartë të aktivitetit në krahasim me ato të regjistruara.

Fakti që vendi ka mbi 7000 organizata aktive të shoqërisë civile (përfashtuar ato sportive) tregon potencial të rëndësishëm për angazhim social, por edhe nevojën për udhëzime strategjike dhe mbështetje për zhvillimin e organizatave në rajone dhe sektorë më pak të përfaqësuar.

Lidhur me këtë, në e-platformën Civica mobilitas ka në dispozicion [Adresarin e organizatave të shoqërisë civile](#), e cila përmban të dhëna për mbi 6,500 organizata të shoqërisë civile. Duke u regjistruar në RQM, në platformë shfaqen edhe organizatat. Adresari po përditësohet dhe zgjerohet vazhdimisht, duke ofruar informacion aktual rreth organizatave. Në periudhën në vijim është planifikuar të pasurohet me të dhëna statistikore (sipas rajoneve, aktiviteteve, zonave dhe kategorive të tjera), për një pasqyrë më të detajuar dhe informim më të mirë mbi gjendjen e sektorit të shoqërisë civile në vend.

LAJM
**CIVIKA
MOBILITAS**

Impulsi qytetar #1: Pasqyrë mujore e aktiviteteve të përfituesve të granteve



Në dhjetor, grantmarrësit e Civika mobilitas vazhduan të tregojnë përkushtim dhe angazhim në çështje të rëndësishme që pasqyrojnë jetën e përditshme. Iniciativat që ngrenë ata, jo vetëm që inkurajojnë qytetarët të jenë pjesëmarrës aktivë në krijimin e ndryshimeve pozitive, por gjithashtu nxisin ndërgjegjësimin për rëndësinë e barazisë gjinore, fuqizimin ekonomik të grave, qëndrueshmërinë mjedisore dhe kulturën, si dhe luftën kundër korrupsionit.

Në rajonin e Pellagonisë, Qendra për Iniciativa Qytetare nga Prilepi, së bashku me partnerët, STACIONI PESË dhe Shoqata Multietnike për të gjitha moshat, organizuan Shkollën për Barazi Gjinore ku morën pjesë 20 pjesëmarrës. Shkolla u mundësoi atyre të fitojnë njohuri dhe burime të rëndësishme për të drejtat e grave dhe vajzave, si dhe për pjesëmarrjen e tyre aktive në komunitet. Organizatat punuan me zell dhe përkushtim edhe në Prilep, Krivogashtani dhe Dollneni. Atje realizuan ligjërata për „Parandalimin për shëndet më të mirë“, ku të paktën 90 pjesëmarrës zgjeruan ndërgjegjësimin e tyre për rëndësinë e shëndetit dhe parandalimit. Ndërsa në Tetovë, u zhvillua një ceremoni për angazhimet e mëparshme të arritura. Tetë certifikata iu dorëzuan solemnisht kursanteve që përfunduan me sukses trajnimin për „Kozmetikë-Estetikë“, si pjesë e programit për fuqizimin ekonomik të grave. Ky është vetëm një nga shembujt e grantmarrësve të Civika mobilitas të fokusuar në angazhimin dhe krijimin e mundësive të reja për gratë, të cilat me aftësitë e reja të fituara përfshihen në tregun e punës dhe krijojnë stabilitet ekonomik për veten dhe familjet e tyre.

U shënua gjithashtu Dita Ndërkombëtare e Luftës kundër Korrupsionit, 9 dhjetori, kur Qendra për Komunikime Qytetare, Shoqata e Këshilltarëve Tatimorë dhe Aktivio publikuan Analizën e përdorimit të të dhënave për pronarët e vërtetë në luftën kundër korrupsionit në Maqedoninë e Veriut. Hulumtimi zbulon se institucionet kompetente në vend i përdorin pak të dhënat për pronarët e vërtetë që mund të jenë kyçe në parandalimin e krimit dhe korrupsionit.

Lexoni të gjithë Impulsin Qytetar në [linkun](#) e mëposhtëm.

“Ndërtoni lidhje të forta me komunitetin!”



Në punëtorinë e fundit të Civika mobilitas, „Praktika të mira për qëndrueshmërinë e organizatave civile“, të udhëhequr nga Simon Forester, Qendra për Aktivizëm Rinor KRIK prezantoi përvojën e saj. Ky ishte rasti për të biseduar me Milën dhe Angelën për përpjekjet e organizatës për të funksionuar dhe për t'u përballur me të gjitha sfidat.

„Ishte të kënaqur që patëm mundësinë të prezantojmë qëndrueshmërinë e organizatës sonë si një praktikë të mirë. Ishte veçanërisht nder ta bënim këtë me Simon Forester. Në thelb, besojmë se qëndrueshmëria duhet të jetë një nga parimet themelore që organizatat civile duhet të synojnë,“ thotë Angela.

Duke folur për praktikën e mira, Angela tregon për atë që, sipas saj, është mobilizimi më i suksesshëm dhe inovativ i mbështetjes së KRIK-ut deri më tani, që zhvillohet përmes fushatave për mbledhjen e fondeve për „Kampet verore gjithëpërfshirëse për të rinjtë“. „Kampi i parë në vitin 2017 u financua plotësisht nga UNICEF, por që atëherë KRIK është përballur me vështirësi të konsiderueshme në sigurimin e fondeve të nevojshme për organizimin e vazhdueshëm të këtyre kampeve. Në dy vitet e fundit, organizata është kthyer drejt një qasjeje inovative - fushatë online për mbledhjen e fondeve me një element kreativ. Për çdo donacion që marrin, mbështetësit mund të zgjedhin bizhuteri ose fotografi artistike, të punuara me dorë nga përfituesit e KRIK-ut. Kjo jo vetëm që siguron

fondet e nevojshme, por gjithashtu u jep donatorëve një lidhje të rëndësishme dhe personale me përfituesit, duke u mundësuar atyre të mbështesin drejtpërdrejt përpjekjet kreative të njerëzve që KRIK-u mbështet,“ thotë ajo. Për të lehtësuar mobilizimin, çdo vit, KRIK kryen hulumtime për të identifikuar kompanitë me përkushtim të fortë ndaj përgjegjësisë sociale, veçanërisht ato që janë të interesuara për mbështetjen e përfshirjes dhe zhvillimit të të rinjve. Pasi organizata identifikon partnerët potencialë, kontakton këto kompani, duke shpjeguar misionin dhe ndikimin e kampeve dhe mënyrën se si donacionet e tyre përdoren drejtpërdrejt nga pjesëmarrësit.

„Duke punuar 12 vjet me grupe të synuara që kanë nevojë për më shumë dukshmëri dhe përfshirje, u tregua e natyrshme të punojmë shumë më tepër në dukshmëri, veçanërisht sepse besojmë se të gjithë njerëzit dhe historia e secilit meriton të dëgjohet. Prej këtui lindi edhe nevoja për një plan të marketingut social,“ shpjegon Angela përfitimin nga punësoria me Forester.

Qendra për Aktivizëm Rinor „Krik“ është një organizatë civile që prej 12 vitesh punon aktivisht me të rinjtë dhe grupet e cënueshme, duke nxitur aktivizmin dhe pjesëmarrjen rinore.

Lexoni të gjithë historinë në [linkun](#) e mëposhtëm.

Në dispozicion është Adresari i ri me mbi 6.500 organizata aktive të shoqërisë civile në Maqedoni

A keni ditur për Adresarin e organizatave të shoqërisë civile në Maqedoni? A është organizata juaj tashmë pjesë e këtij adresari apo dëshironi ta shtoni atë? Tani ju keni mundësinë për ta bërë atë! Ju prezantojmë Adresarin e organizatave të shoqërisë civile, një vegël perfekte për këdo që dëshiron të informohet apo të lidhet me organizata aktive në vend.

Çfarë ofron Adresari?

- Të dhëna bazike për më shumë se 6.500 organizata qytetare të cilat janë regjistruar në Regjistrin qendror të RM
- Informacione të azhurnuara për kontakt (e-mail, ueb faqja, mediat sociale)

- Kërkim i lehtë dhe renditja e organizatave sipas sektorëve të veprimit, komunës dhe rajoneve

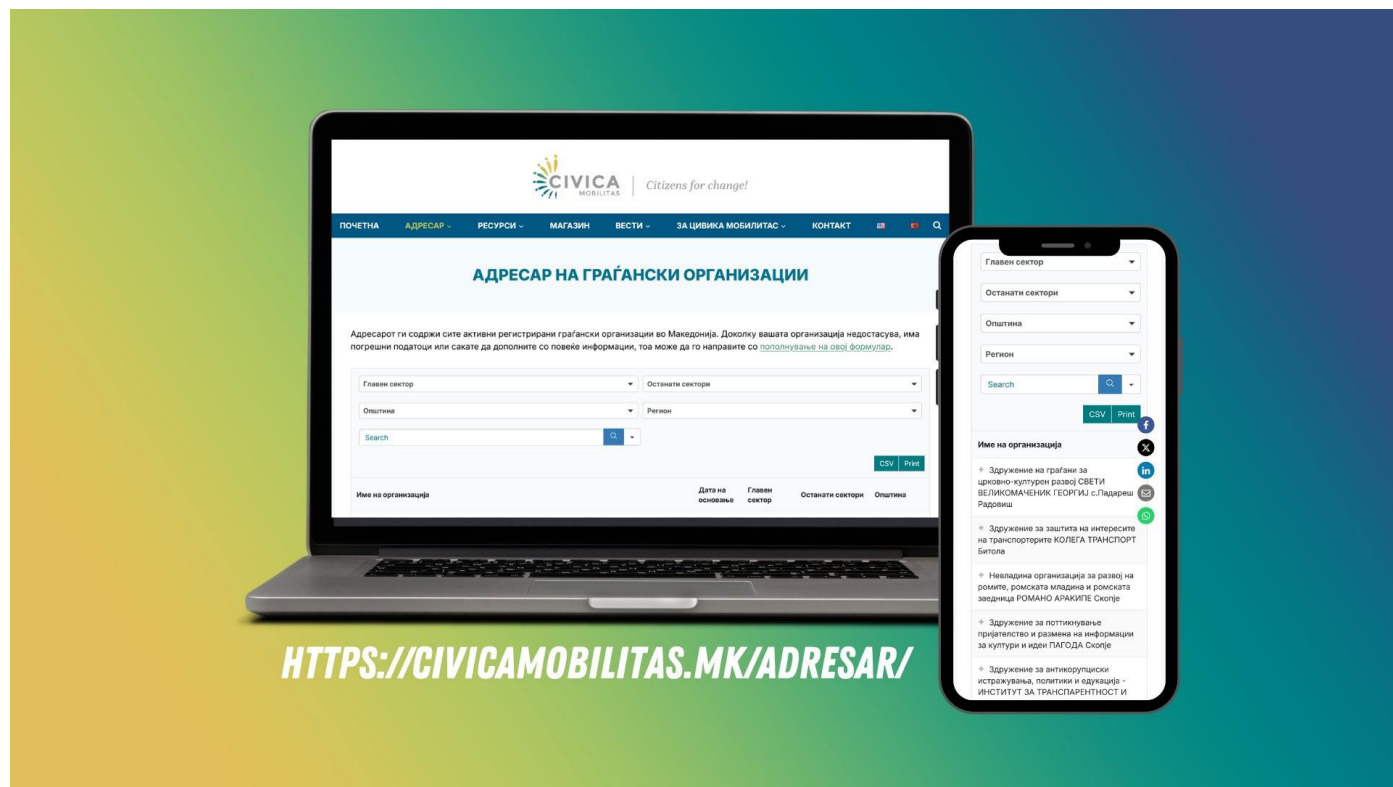
Çfarë mund të bëni?

Nëse organizata juaj mungon ose ka të dhëna të pasakta, mund ta shtoni ose përditësoni lehtësisht duke **plotësuar një formular të thjeshtë**.

Pse ta përdorni?

- E përmirëson informimin dhe komunikimin e ndërsjellë ndërmjet organizatave
- E lehtëson rrjetëzimin ndërmjet organizatave
- E rrit dukshmërinë e organizatave

Adresari është i disponueshëm në platformën elektronike të Civica mobilitas. Përdoreni atë dhe lidhuni me mundësi të reja për bashkëpunim dhe zhvillim!



[HTTPS://CIVICAMOBILITAS.MK/ADRESAR/](https://civicamobilitas.mk/adresar/)

Qytetarët besojnë se duhet të jenë të kujdesshëm në marrëdhëniet me njerëzit e tjerë

Qendra Maqedonase për Bashkëpunim Ndërkombëtar (MCMS) e ka realizuar anketën e rregullt të besimit të përgjithshëm dhe besimit në institucionet. Rezultatet tregojnë se besimi te njerëzit mbetet i ndarë, pra pak më shumë se gjysma e qytetarëve (52.6%) deklaruan se kanë besim të plotë ose të pjesshëm te njerëzit. Qytetarët e ndajnë sigurinë më të madhe në rrethin e tyre më të ngushtë, kështu që rreth 2/3 thanë se u besojnë fqinjëve të tyre, ndërsa besimi te kolegët (52.8%) dhe bashkatdhetarët (52.2%) është shumicë, por dukshëm më e ulët. Të anketuarit e shprehin kujdesin më të madh ndaj të huajve, ku 84.1% deklarojnë se kanë mosbesim të plotë ose të pjesshëm.



Besimi i përgjithshëm dhe besimi në institucionet 2024

Besimi ndër personal është në nivel të ulët, ku 84.9% e qytetarët konsiderojnë se duhet të jenë të kujdesshëm në marrëdhëniet me të tjerët, dhe vetëm 14.3% besojnë se shumicës së njerëzve mund tu besohet. Kjo shkallë e lartë e kujdesit konfirmohet edhe në përgjigjet në pyetjet: “A mendoni se njerëzit do t’ju kishin shfrytëzuar ose do të përpiqen të jenë të ndershëm ndaj jush? Gjithsej 76.0% e të anketuarve mendojnë se njerëzit do të përpiqeshin t’i shfrytëzojnë. Prej tyre, pjesa më e madhe (21.5%) fuqishëm besojnë në atë, duke u pozicionuar në pikën më të ulët të shkallës.

Nuk ka rritje të besimit në asnjë nga sektorët shoqëror krahasuar me rezultatet e sondazhit të kryer në vitin 2021. Bankat dhe institucionet financiare (59.2%) vazhdojnë të gëzojnë nivelin më të lartë të besimit. Besimi në media (55.5%), në sektorin e biznesit (51.2%) dhe në sektorin e shoqërisë civile (49.6%) është në të njëjtin nivel si në vitin 2021. Rënia më e madhe e besimit është në sektorin publik (nga 46.8% në 27.1%), pasuar nga partitë politike (nga 36.2% në 27.6%) dhe komuniteti ndërkombëtar (nga 46.2% në 39.5%). Krahasuar me vitin 2021, rënia më e madhe e besimit është vërejtur tek shqiptarët etnikë, veçanërisht në sektorin publik dhe partitë politike. Në mesin e maqedonasve etnikë, rënia më e madhe është në sektorin publik.

Anketa e besimit në profesione të ndryshme tregoi se qytetarët u besojnë më shumë mësuesve dhe profesorëve, me besim të plotë ose të pjesshëm prej 72.0%, pasuar nga priftërinjtë dhe figurat fetare (70.8%) dhe mjekët (65.9%).

Nga ana tjetër, gjyqtarët (18,4%) dhe doganierët (22,9%) janë profesionet në të cilat qytetarët kanë më pak besim, ndërsa biznesmenët, konsulentët e biznesit (44,9%), policia (44,0%) dhe nëpunësit civilë (36,5%) renditen disi më mirë, por gjithsesi mbeten në pakicë.

Hulumtimi u krye përmes një ankete në terren të një kampioni reprezentativ kombëtar prej 1000 të anketuarve. Korniza e mostrës së popullsisë ishte popullata mbi 18 vjeç dhe kriteret për përfaqësim ishin: gjinia, përkatësia etnike, mosha, vendbanimi dhe rajonet. Të dhënat e mbledhura u përpunuan sipas shpeshësisë dhe proporcionit të përgjigjeve. Të dhënat kanë një nivel besimi prej 95% dhe një gabim prej +/- 3%. Sondazhi u krye midis 20 prillit dhe 25 majit 2024. Për MCMS-në, anketa është realizuar nga M-Prospect.

Ndryshimet janë të dukshme kur sistemi ndryshon nga brenda



Numri i të rinjve në vend, midis dy regjistrimeve të popullsisë (2002 dhe 2021) është ulur për 6%. Ose në numra absolutë, afërsisht 77,000 të rinj janë larguar nga Maqedonia në këto 19 vjet. Ose edhe më plastike, pothuajse një Manastir i tërë është larguar për të jetuar diku tjetër, në vende të tjera. Problemi është aktual për një kohë të gjatë, dhe nevoja për të ndërmarrë hapa konkretë është më e madhe çdo ditë. Për këtë nuk mjafton të reagojnë vetëm autoritetet, pavarësisht nëse janë kombëtare apo lokale, për këtë nevojitet një përgjigje nga e gjithë shoqëria.

Të udhëhequr pikërisht nga këto nevoja, u bashkuan nëntë komuna nga rajoni i Pellagonisë dhe nëntë organizata civile të udhëhequra nga shoqata ProLokal nga Manastiri. Ata bashkuan forcat për të kapur „trenin e fundit“ dhe për të përpjekur të zvogëlojnë ose madje të ndalojnë emigrimin e të rinjve nga rajoni i tyre.

Ata filluan nga arsyet e emigrimit. Realizuan një anketë me 500 të rinj, dhe mundësuan që më shumë se 170 të rinj të përfshihen në hartëzimin e fushave në të cilat dëshirojnë të bëjnë përmirësime. ProLokal dhe partnerët krijuan

Platformën e parë Rajonale për të Rinjtë. Kjo është një mekanizëm inovativ për identifikimin dhe zgjidhjen e nevojave rinore. Puna e Platformës bazohet në bashkimin e burimeve komunale dhe atyre të organizatave civile. Qeveria e Zvicrës përmes Civika mobilitas mbështeti këtë iniciativë.

Pothuajse një vit pas bashkimit të të gjitha palëve të interesuara, ne mund të dëshmojmë se gjërat po lëvizin në drejtim të mirë. Në bazë të kontributit të të rinjve dhe përdorimit të burimeve të tjera po ashtu relevante të informacionit, janë përgatitur analiza sektoriale në tre fushat e hartuara: zhvillimi ekonomik lokal, mjedisi dhe mbrojtja shëndetësore dhe nga zjarri. Ato u prezantuan në shkurt gjatë takimit të tretë të Platformës Rajonale për të Rinjtë në Shtëpinë e Oficerëve në Manastir. Për të diskutuar dhe votuar nëntë kryetarë komunash dhe nëntë organizata civile (OC).

Lexoni të gjithë historinë në [linkun](#) e mëposhtëm.

Mbi 30 organizata ishin pjesë e diskutimeve për ecurinë e granteve



Gjatë muajit shkurt, ekipi i Civica mobilitas monitoroi gjithsej 34 organizata të shoqërisë civile, përfituese të 10 granteve për angazhim qytetar, të cilat filluan zbatimin e aktiviteteve të tyre në korrik të vitit 2024.

Qëllimi i vizitave ishte të kontrollohej se si po shkon zbatimi i projekteve, të mblidheshin informacione për sfidat me të cilat përballen organizatat dhe partnerët e tyre, si dhe të shqyrtoheshin mundësitë për përmirësim.

Përfituesit folën për aktivitetet aktuale dhe të planifikuara që përfshijnë menaxhimin e qëndrueshëm të mbetjeve organike dhe marrjen e njohurive praktike për zhvillim të qëndrueshëm, zhvillimin e një platforme “Mjeku i aksesueshëm” për personat me aftësi të kufizuara, themelimi i një trupi rajonal të promovuesve gjinorë dhe një Shkollë për barazi gjinorë në rajonin e Pellagonisë. Në rajonin verilindor aktualisht është duke u zhvilluar edukimi në terren i grave rurale, mobilizimi i tyre, edukimi buxhetor, mënyra e hyrjes në tregun e punës etj. Ndër organizatat që fokusohen në rininë dhe arsimin, u përmend edhe vegla digjitale “Busulla ekonomike”, e cila filloi me një nga projektet e mëparshme të Civica mobilitas, dhe tani është duke u përmirësuar, siç është Rrjeti rinor për edukim financiar Juglindjes. Për më tepër, është planifikuar të organizohen dy kampe pesë-ditore për të mbështetur ekipet e projektit të udhëhequra nga të rinjtë për të zhvilluar idetë e tyre të projektit në veprime të zbatueshme.

Një aspekt i rëndësishëm i këtyre vizitave ishte diskutimi për analizën Political Economic Power Analysis (PEPA), e cila u prezantua në Takimin për rrjetëzim. Pothuajse të gjitha organizatat ndanë se ishin të frymëzuara nga ajo dhe njohuritë e reja nga analiza (përsa i përket aktorëve, hapësirave, burimeve dhe rregullave të lojës). Me ndihmën

e analizës, ata zhvillojnë një rrjet të përbashkët në nivel projekti, i cili do të shërbejë si bazë për aktivitetet e ardhshme dhe arritjen e objektivave të grantit.

Gjatë vizitave ekipi i Civica mobilitas gjithashtu foli me organizatat për disa nga praktikatat dhe risitë e mira. U diskutua për Kodin e OSHC-ve, nëse nënshkruesit i respektojnë dispozitat e tij dhe arsyet pse disa prej tyre nuk janë ende nënshkrues. Gjatë diskutimeve, ekipi ishte i interesuar aplikimin e rregullave nga The Climate, Environment and Disaster Risk Reduction Integration Guidance (CEDRIG) dhe u ofroi rekomandime përfituesve për reduktimin e përdorimit të shisheve prej plastike, përdorimin e më pak letrës në ngjarjet që ata organizojnë, etj.

Shumë nga përfituesit ndanë se mbështetja nga Civica mobilitas ishte e rëndësishme për zhvillimin e tyre, veçanërisht në drejtim të forcimit të kapaciteteve. Punëtoritë si “Praktikat e mira për qëndrueshmërinë e organizatave të shoqërisë civile” dhe “Ishujt e Integritetit” u theksuan veçanërisht si vendimtare për përparimin e organizatave.

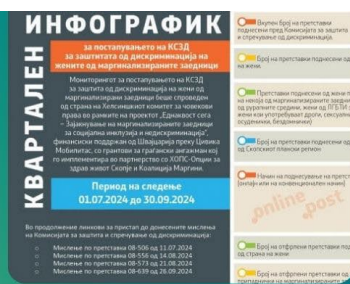
Gjatë vizitave u diskutua edhe për gjendjen aktuale me ndërprerjen e mbështetjes së USAID-it dhe ndikimin e saj në to, dhe në organizatat e sektorit në përgjithësi. Mbështetja është një faktor kryesor si në qëndrueshmëri ashtu edhe në zbatimin e iniciativave. Ata ranë dakord që platformat e bashkëpunimit rajonal dhe tematik mund të jenë mekanizma efektivë, por vetëm nëse ofrohet mbështetje e vazhdueshme, në të kundërtën, këto platforma nuk do të mund të mbijetojnë.

Vizitat monitoruese tek përfituesit e granteve janë një aktivitet i rregullt i ekipit të Civica mobilitas që ndodh të paktën një herë në vit.

Impulsi qytetar #2: Pasqyra mujore e aktiviteteve të përfituesve të granteve



НАЈГОЛЕМИОТ БРОЈ НА ИСПИТАНИЦИ (50) СЕ САМООЦЕНИЛЕ СО ОЦЕНКА 4, ДОДЕКА 44 ИСПИТАНИЦИ ИЗБРАЛЕ ОЦЕНКА 3.



Në shkurt, organizatat e mbështetura nga Civika mobilitas vazhduan me aktivitetet në fusha të ndryshme si arsimit, mjedisi, digitalizimi dhe barazia gjinore.

Shoqata për Emancipim, Solidaritet dhe Barazi e Grave (ESE) më 4 shkurt, Ditën Botërore të Luftës kundër Kancerit, i dërgoi një apel Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Ministrisë së Shëndetësisë për të rritur mbështetjen për programet parandaluese për zbulimin e hershëm dhe parandalimin e kancerit. ESE punon në përmirësimin e depistimit të kancerit të qafës së mitrës në kuadër të projektit „Të drejtat shëndetësore të përmirësuara për vajzat, gratë dhe grupet e cënueshme“. Ata kërkojnë rritje urgjente të fondeve për depistim në minimum 35 milionë denarë në vit.

Për reformat në arsim dhe Procesin e Bolonjës, në dy intervista nga Instituti Ballkanik për Bashkëpunim Rajonal (BIRN) të realizuara në kuadër të projektit „Avokimi për zhvillim gjithëpërfshirës“, folën Petar Atanasov, ish zëvendësministër i arsimit dhe shkencës, dhe Veli Kreçi, profesor i rregullt në Fakultetin e Shkencave Shoqërore dhe drejtor ekzekutiv i Institutit „Max van der Stoel“. Atanasov bëri thirrje për reforma urgjente në arsim dhe shkencë, ndërsa sipas Veli Kreçit, RMV duhet të ndjekë standardet evropiane të arsimit dhe të harmonizojë politikat e veta arsimore për të mos mbetur prapa në proceset globale të arsimit dhe shkencës.

Edhe grantmarrësitë përkushtuar ndaj barazisë gjinore dhe përfshirjes sociale ndanë informacione të rëndësishme.

Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut publikoi një infografik nga monitorimi i realizuar i veprimit të Komisionit për Mbrojtje dhe Parandalim të Diskriminimit, me fokus në diskriminimin e grave nga komunitetet e marginalizuara. Nga 1 korriku deri më 30 shtator 2024, janë paraqitur 107 parashtresa, nga të cilat 42 janë nga gratë. Prej tyre, në 4 raste Komisioni ka konstatuar diskriminim. Monitorimi është pjesë e projektit „Barazi tani - Fuqizimi i komuniteteve të marginalizuara për përfshirje sociale dhe mosdiskriminim“, që e zbaton KHDNJ në partneritet me HOPS dhe Koalicionin Marginal.

Lexoni të gjithë Impulsin Qytetar në [linkun](#) e mëposhtëm.

Edhe pas 168 vitesh lufta e punëtorëve të tekstilit për kushte më të mira pune vazhdon



Kur gratë e punësuar në industrinë e veshjeve dhe tekstilit demonstruan publikisht në vitin 1857 në Nju Jork për kushte më të mira pune dhe paga, ato në fakt filluan një seri protestash, kërkesat e të cilave përgjatë viteve u zgjeruan edhe në të drejtën demokratike të votës së grave, kërkesën për të drejta të barabarta me burrat, për ushtrimin e funksioneve publike, etj.

Ndryshimet që kanë ndodhur deri më sot janë të pamohueshme, por lufta është ende aktuale. Në Maqedoni, puna e grave në industrinë e tekstilit mbetet e pasigurt dhe sfiduese. Për këtë temë, me rastin e Ditës Ndërkombëtare të Gruas, 8 Marsi, biseduam me Kristina Ampeva, kryetare e shoqatës „Tekstilisti i Zëshëm“, e cila lufton aktivisht për të drejtat e punëtorëve të tekstilit në Maqedoni, veçanërisht në Rajonin Lindor.

Duke folur për fillimet, Ampeva kujton vitin 2016 kur, siç thotë, „ne disa punëtoreshë që ishim pjesë e këtij sektori, folëm publikisht për gjithçka që ndodhte pas dyerve të fabrikave të konfeksionit. Për mobingun, për diskriminimin, për kushtet e pasigurta dhe johinjëzore, në fabrika ku nuk

kishte as ngrohje në dimër, as ftohje në verë. Ose siç mund të shpjegojnë kolegët e mia më të moshuara, deri atëherë ishte, nga 6 deri në 6 për 6. Ose punë nga ora 6 deri në 18 për 6000 denarë, pasi në atë periudhë punëtorët e tekstilit merrnin pagë nën pagën minimale të garantuar“. Shoqata punoi për ndryshimin e kësaj gjendjeje. „Nga paga e atëhershme prej 8000 denarësh, për këto vite të punës së shoqatës, arritëm në 24,000 denarë. Ose lirisht mund të them, atë për të cilën heshtnin sindikalistët që nga pavarësia e shtetit, ne si aktivistë e thamë me zë të lartë dhe luftuam për të“. Ajo kujton gjithashtu mungesën e bashkëpunimit me inspektoratin dhe frikën për të denoncuar parregullsitë. „Me shumë punë dhe shpjegim të situatave, ne krijuam partnerë nga ajo institucion që punon në përputhje me qëllimin për të cilin ekziston, mbrojtjen e të drejtave të punëtorëve. Ne ishim gjithashtu iniciatorë që e diela të jetë ditë jopune, kështu që tani sektorët ku kryesisht janë të punësuar gratë, kanë një ditë pushimi në javë që më parë nuk ishte rasti“, thotë kryetarja e „Tekstilistit të Zëshëm“.

Për fat të keq, sipas Ampevës, kriza shëndetësore në vitin 2020 theksoi brishtësinë e ekonomisë, veçanërisht në sektorin e tekstilit. Mungesa e një vizioni të qartë dhe investimeve në sektor e ka sjellë atë në prag të zhdukjes, megjithëse ka potencial të madh. „Kjo është një degë nga e cila varen rreth 30,000 punëtorë, kryesisht gra. Gratë në këtë rajon, atë Lindor, e mbajnë ekonominë në supet e tyre, dhe ndryshe nga rajonet e tjera të planifikuara, do të vini re se këtu kemi punësimin më të madh të grave dhe përfshirjen e tyre në tregun e punës.“

Lexoni të gjithë historinë në [linkun](#) e mëposhtëm.

Solidaritët qytetar për Koçanin

Këto ditë jemi përballur me një nga tragjeditë më të mëdha që ka goditur shoqërinë tonë. Si njerëz dhe aktivistë qytetarë, ne ndjejmë një nevojë dhe përgjegjësi të madhe për të ofruar mbështetje dhe solidaritet me të gjithë ata që janë prekur drejtpërdrejt nga ngjarja tragjike në Koçan.

Disa nga organizatat qytetare dhe përfituesit e granteve të Civica mobilitas, kanë ofruar tashmë ose janë përfshirë në mbështetjen e viktimave, familjeve dhe të gjithë të tjerëve. Me këtë publikim, ne duam t'i bëjmë ato informacione më të aksesueshme për të gjithë ata që kanë nevojë.

Më poshtë keni informacione lidhur me mbështetjen e ofruar nga organizatat:

- Ekipi i **Qendra e parë familjare (QPF), HERA** ofron **këshillim psikologjik falas** për të gjithë të prekurit nga tragjedia e Koçanit. Për mbështetje, mund të telefononi në numrin e telefonit 070 249 596.

- **Shoqata “Iniciativa për të drejtat e gruas nga Shuto Orizari”** ofron mbështetje psikologjike për prindërit e fëmijëve të prekur nga tragjedia. Kontakt: 070 385 831.
- **Shoqata e personave me paralizë cerebrale dhe aftësi të tjera të kufizuara – Veles** është në dispozicion për të mbështetur familjet përmes ndihmës psikologjike nga psikoterapeutistja Dr. Vangelica Gavrilova.
- **KRIK** hap dyert e qendrës së tyre të këshillimit psikologjik në Qendrën multifunktionale dhe ofron ndihmë psikologjike falas për familjet e prekura nga aksidenti i tmerrshëm. Telefoni për kontakt: 078 370 987.
- **Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut (KHDNJ)** ofron ndihmë juridike dhe mbështetje për familjet e viktimave, të cilët mund të kontaktohen në numrin e

telefonit 02/3119 073. KHDNJ thekson se do të monitorojë hetimet dhe veprimet e institucioneve kompetente.

Ndajmë me ju solidaritetin që po tregojnë në këto momente disa nga organizatat e shoqërisë civile, ish-përfituese të granteve të Civica mobilitas.

Konekt ka nisur një fushatë për grumbullimin e fondeve për familjet e të prekurve nga zjarri në Koçan. Fondet do të përdoren për nevoja emergjente (trajtim, ndihmë juridike, udhëtime etj.), mbështetje psikosociale, si dhe për përballimin e pasojave. Deri më tani nga qytetarët janë mbledhur 135.800 denarë përmes fushatës së ngritur në **platformën online për donacione grupore Op-op**. Ftohen të gjithë qytetarët, bizneset dhe subjektet e interesuar të dhurojnë nëpërmjet **Op-op** ose të kontaktojnë në tel. 02/3224 198 ose në konekt@konekt.org.mk.

Fondacioni ICRAUD është duke krijuar një Fond donator për ndihmë financiare për familjet e të vdekurve dhe të lënduarve. Të gjitha fondet e mbledhura do të shpërndahen në mënyrë të barabartë për të gjitha familjet e regjistruara. Aksioni është i hapur deri në fund të këtij muaji dhe tashmë janë mbledhur më shumë se 2.000.000 denarë. Fondacioni

vë në dispozicion të fondit të gjitha kanalet për mbledhjen e donacioneve, duke përfshirë **numrat e telefonit**.

Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë **MEGJASHI** dhe ekipi i saj i psikologëve dhe ekspertëve janë në dispozicion për takime të drejtpërdrejta ose konsultime telefonike. Për kontakt: 070 390 632. Përveç ALOBUSHAVKO (070 390 632), brenda 24 orëve janë aktive edhe gjashtë linja telefonike të ndihmës së parë psikologjike.

Maqedonia 2025 nisi fushatën e donacioneve **“Hope for Koçani – Support the Families”** për të ndihmuar të prekurit. Të gjitha mjetet do të transferohen drejtpërdrejt në Kryqin e Kuq të Qytetit të Shkupit, duke ofruar ndihmë të menjëhershme për shpenzimet mjekësore, shpenzimet e varrimit dhe mbështetje emocionale.

Solidariteti kolektiv është çelësi për të ndihmuar dhe zbutur dhimbjen e familjeve të prekura nga tragjedia. Çdo gjest i vogël mbështetjeje ka një kuptim të jashtëzakonshëm, qoftë nëpërmjet donacioneve, vullnetarizmit apo ndihmës psikologjike dhe ligjore.

<https://civicamobilitas.mk/sq/lajme-nga-civika-mobilitas/solidaritet-qytetar-per-kocanin/>

Besimi në shoqërinë civile – qëndrimet e qytetarëve

Qendra Maqedonase për Bashkëpunim Ndërkombëtar (MCMS) kreu një anketë të rregullt mbi besimin në shoqërinë civile. Në vitin 2024, indeksi i besimit të shoqërisë civile arriti në 42.9%, që paraqet një rënie prej 8.2 pikë përqindje krahasuar me vitin 2021. Besimi në organizatat e shoqërisë civile është 38.4%, me dallime të theksuara midis grupeve të ndryshme. Besimi më i lartë vërehet te të rinjtë e moshës 18 deri në 29 vjeç (51,8%) dhe te shqiptarët etnikë (45,6%), ndërsa besimi më i ulët është tek personat mbi 65 vjeç (18,6%) dhe banorët e rajonit të Shkupit (25,2%). Nivelin më të lartë të besimit në shoqëri e gëzojnë kishat dhe komunitetet fetare (70.8%), ndërsa besimi tek aktorët e tjerë të shoqërisë civile ndryshon, nga 41.7% në grupet joformale në 30.0% në organizatat e punëdhënësve.

Hulumtimi tregon se të anketuarit kanë qëndrime të ndara në raport me rolin në organizatave të shoqërisë civile. Çdo i katërti i anketuar (25.1%) i sheh organizatat si faktorë që punojnë për interesin publik, ndërsa 60.4% e konsiderojnë për arritje të interesave personale të individëve. Për më tepër, 58.3% e të anketuarve besojnë se organizatat e shoqërisë civile janë organizuar dhe financuar nga vendet e huaja dhe fondacionet e tyre me qëllim që t'u shërbejnë interesave të huaja, ndërsa 24.2% mendojnë se janë themeluar për realizimin e të mirës së përgjithshme të përbashkët. Perceptimi për marrëdhënien ndërmjet politike partive dhe organizatat e shoqërisë civile është kryesisht kritike. 49.5% e të anketuarve mendojnë se partitë i përvetësojnë qëndrimet e organizatave kur atyre

u pëlqen, ndërsa 33.4% besojnë se partitë themelojnë organizata që i përdorin si zëdhënës të tyre.

Për sa i përket kontributit të tyre në shoqëri, përqindja më e madhe e qytetarëve besojnë se organizatat e shoqërisë civile kanë rol në hartimin e politikave publike (45.1%) dhe ndikim në shoqëri (44.8%). Megjithatë, shumica nuk e njeh rolin aktiv të organizatave të shoqërisë civile në informimin, edukimin, ofrimin e shërbimeve apo plotësimin e nevojave urgjente sociale. Besimi në organizatat e shoqërisë civile gjithashtu ndryshon sipas fushave tematike. Besimi më i lartë është tek ato aktive në fushat e grave dhe barazisë gjinore (46.5%), kujdesit social (44.1%) dhe arsimit (43.0%), ndërsa besimi më i ulët vërehet te organizatat që punojnë në demokraci dhe sundim të ligjit (27.2%) dhe marrëdhëniet ndëretnike (29.3%). Krahasuar me vitin 2021, besimi në të gjitha fushat është ulur, me rënien më të madhe në fushën e demokracisë dhe shtetit ligjor, ku besimi ra nga 48.1% në 27.2%.

Besimi në shoqërinë civile 2024



QYTETARËT PËR NDRYSHIME

Kryeredaktor: Gonca Jakovleska

Redaktor: Karolina Gjurovska

Adresa e Botuesit: Rr. Nikolla Parapunov nr. 41a, f.p 55, 10160 Shkup

Tel: ++ 389 (0)2 3065 381

e-mail: helpdesk@civicamobilitas.mk



„Qytetarët për ndryshim“ e boton programi Civica Mobilitas i mbështetur financiarisht nga Agjencioni Zviceran për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC), implementuar nga NIRAS nga Danimarka, Qendra Maqedonase për Bashkëpunim Ndërkombëtar (MCMS) dhe FCC nga Suedia.

Artikujt e botuar në këtë revistë shprehin pikëpamjet e autorëve dhe/ose organizatave që kontribuojnë në revistë, por jo ato të Ambasadës Zvicerane/Agjencisë Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim ose ato të organizatave implementuese: NIRAS, MCMS ose FCC.

www.civicamobilitas.mk